

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. veebruar 2021
(OR. en)

5947/21

CONSOM 32	ENER 31
COMPET 76	DIGIT 17
MI 62	RELEX 82
TRANS 60	COMER 11
CLIMA 27	CHINE 2
ENV 64	DATAPROTECT 28
ENT 20	EDUC 37
JUSTCIV 18	EF 51

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Eelnõu: nõukogu järeldused uue tarbijakaitse tegevuskava kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelduste eelnõu uue tarbijakaitse tegevuskava kohta.

EELNÕU

Nõukogu järeldused uue tarbijakaitse tegevuskava kohta

TULETADES MEELDE tugevat ELi tarbijakaitse õigusraamistikku, mis on pea viiekümne aasta jooksul olnud pidevas arengus ja aidanud oluliselt kaasa ühtse turu integratsioonile;

TULETADES MEELDE nõukogu 11. oktoobri 2012. aasta resolutsiooni,¹ mis võeti vastu vastusena eelmisele dokumendile „Euroopa tarbijakaitse tegevuskava – suurem usaldus ja kiirem kasv“²;

TULETADES MEELDE komisjoni teatisi järgmistel teemadel:

- „Euroopa roheline kokkulepe“³;
- „Euroopa digituleviku kujundamine“⁴;
- „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“⁵;
- „Ühtse turu tõkete tuvastamine ja kõrvaldamine“⁶;
- „Pikaajaline tegevuskava ühtse turu normide paremaks rakendamiseks ja täitmise tagamiseks“⁷;
- „COVID-19-le reageerimise lisameetmete kohta“⁸;

1 Dok 14464/12.
2 Dok 10420/12 + ADD 1.
3 Dok 15051/19 + ADD 1.
4 Dok 6237/20.
5 Dok 6766/20 + ADD 1.
6 Dok 6779/20.
7 Dok 6778/2020.
8 Dok 12636/20.

TULETADES MEELDE nõukogu 17. detsembri 2020. aasta järeldusi „Teeme majanduse taastamise ringluspõhiseks ja keskkonnanahoidlikuks“⁹;

TULETADES MEELDE ÜRO kestliku arengu eesmärgid ja kestliku arengu tegevuskava 2030;

RÕHUTADES, et Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgid muuta EL kliimaneutraalse, ressursitõhusa, puhta ja ringmajandusega õiglaseks ja jõukaks ühiskonnaks nõuavad meetmeid, mis suurendavad tarbijate mõjuvõimu ja toetavad neid, et nad saaksid rohepöördel etendada aktiivset rolli;

TULETADES MEELDE, et COVID-19 pandeemial on lisaks tervisekriisina avalduvale enneolematule mõjule olnud märkimisväärne mõju paljudele Euroopa tarbijate eluvaldkondadele;

TULETADES MEELDE komisjoni ja liikmesriikide võetud meetmeid, millega tagatakse, et Euroopa tarbijad saavad jätkuvalt kasu ühtsest turust ja et nende õigusi jõustatakse nõuetekohaselt, et julgustada neid toetama ja juhtima majanduse taastamist;

TULETADES MEELDE pettuste ja eksitavate turundusvõtete järsku kasvu netikaubanduses, eelkõige COVID-19 pandeemia ajal, ning tihedat ja tõhusat koostööd komisjoni ning asjaomaste riiklike täitev- ja õigusasutuste vahel, et võidelda selliste petturlike kauplemistavade vastu;

TULETADES MEELDE komisjoni ja liikmesriikide algatusi, mille eesmärk on tagada, et tarbijate õigused oleksid kaitstud ka reisisektoris COVID-19 pandeemia põhjustatud ulatuslike häirete ajal¹⁰;

RÕHUTADES vajadust tarbijakaitsepoliitika horisontaalse lähenemisviisi järele, mis oleks integreeritud muude ELi poliitikavaldkondadega, pidades silmas aluslepingute sätteid tarbijakaitse kohta¹¹;

RÕHUTADES, et eratarbimine moodustab üle poole ELi SKPst,

⁹ Dok 13852/20.

¹⁰ Komisjoni 13. mai 2020. aasta soovitus (EL) 2020/648 vautšerite kohta, mida pakutakse reisijatele tühistatud pakettreiside ja transporditeenuste hüvitamise alternatiivina COVID-19 pandeemia kontekstis (ELT L 151, 14.5.2020).

¹¹ Eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa XV jaotis (tarbijakaitse).

TEEB EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JÄRGMIST:

1. VÄLJENDAB HEAMEELT selle üle, et komisjon võttis 13. novembril 2020 vastu teatise „Uus tarbijakaitse tegevuskava: tarbijate toimetulekuvõime parandamine, et edendada majanduse kestlikku taastumist“ (edaspidi „uus tarbijakaitse tegevuskava“), milles esitatakse ELi tarbijapoliitika visioon aastateks 2020–2025;
2. TOETAB prioriteetseid valdkondi ja peamisi tegevuspunkte, mille eesmärk on määratleda ja kehtestada meetmed kõrgetasemeliseks ja tõhusaks tarbijakaitseks ning suurendada ELi tarbijate mõjuvõimu rohe- ja digipöörde käigus;
3. TOONITAB COVID-19 pandeemiast saadud õppetunde ja seda, kui oluline on säilitada kriisi ajal kõrgetasemeline tarbijakaitse; RÕHUTAB, kui oluline on vaadata läbi olemasolevate mehhanismide tõhusus ja muuta need õppetunnid ambitsioonikaks ja ulatuslikuks pikaajaliseks ELi ja riiklikuks tarbijapoliitikaks, et kaitsta tarbijate huve tulevastes kriisides ja suurendada nende vastupanuvõimet;
4. NÕUSTUB eesmärgiga hinnata COVID-19 pikaajalist mõju ELi elanike tarbimis- ja liikuvusmudelitele, mis on aluseks tulevastele poliitilistele algatustele, et suurendada ELi vastupanuvõimet ja valmisolekut sarnasteks ohtudeks tulevikus; TERVITAB komisjoni kavatsust kasutada ettenägelikku lähenemisviisi, et paremini prognoosida ja leevendada tulevaste kriiside mõju tarbijatele;
5. TOETAB uues tarbijakaitse tegevuskavas kajastuvat terviklikku tarbijapoliitika käsitust, rõhutades komisjoni ja liikmesriikide vahelise koostöö ja koordineerimise vajadust, mis on osutunud tarbijakaitse tagamisel väga oluliseks; RÕHUTAB vajadust integreerida tarbijate huvid valdkondliku poliitika kujundamisse ja rakendamisse; TUNNISTAB käitumusliku lähenemisviisi tähtsust poliitikameetmete kehtestamisel;
6. TUNNISTAB kasu, mida toob terviklik riiklik tarbijapoliitika, mis toimib koostoimes uue tarbijakaitse tegevuskavaga, säilitades samal ajal riiklike otsuste autonoomsuse, et aidata tagada täielikult toimiv ühtne turg; KUTSUB komisjoni ÜLES sellist koostoimet toetama;

7. RÕHUTAB poliitilist visiooni, mille kohaselt tuleks suurendada tarbijate mõjuvõimu ja osalust pandeemiajärgses majanduses, muutes nad kestliku taastamise peamisteks osalejateks ja tugevdades seeläbi ELi majanduse ja ühtse turu konkurentsivõimet; TOONITAB tarbijapoliitika sellist panust taastamisse, millega tugevdatakse tarbijate usalduse ja majanduskasvu vahelist olemuslikku seost;
8. INNUSTAB liikmesriike, et nad tarbijaid rohepöörde olulisteks osalejateks saamisel toetaksid, edendades kestlikku tootmist ja tarbimist, sealhulgas uuenduslike lahenduste vastuvõtmise kaudu, mis aitavad tugevdada ELi konkurentsivõimet ja ülemaailmset juhtpositsiooni, ning tarbijate harimise ja teavitamise kaudu; RÕHUTAB, et kestlikud tooted peaksid olema kõigile tarbijatele kättesaadavad, taskukohased ja juurdepääsetavad;
9. TOONITAB vajadust suurendada tarbijate mõjuvõimu sihipärase, selge, ühtlustatud ja usaldusväärse teabe abil, mis käsitleb kaupade, sealhulgas toidu ja teenuste keskkonnamõju, näiteks CO₂ jalajälge ja ringmajanduslikke omadusi, eelistades tarbijasõbralikku teabe esitamist, vältides samal ajal teabe üleküllust ja ettevõtetele põhjendamatu koormuse põhjustamist; TERVITAB komisjoni kavatsust teha ettepanek meetmete kohta, et edendada kestlikku tarbimist, parandades tarbijate õigust täpsele ja tõhusale teabele, ning kaitsta neid paremini teatavate tavade eest, nagu põhjendamatud keskkonnasäästlikkuse alased väited ja rohepesu;
10. RÕHUTAB vajadust vähendada tarbijate ökoloogilist jalajälge, edendades toodete pikka kasutusiga ja vastupidavust, nõuetekohast hooldust, parandatavust ja ringlussevõttu ning takistades toodete, sealhulgas tarkvara enneaegset vananemist; TERVITAB komisjoni kavatsust käsitleda neid küsimusi asjakohastes tulevastes seadusandlikes ettepanekutes;
11. TUNNISTAB tarbijate rolli sellistes kaupade ja teenuste tõhusust ja kestlikkust potentsiaalselt optimeerivates uutes ärimudelites nagu kaupade jagamine, liisimine või taastamine või nende pakkumine teenusena või kasutatuna kooskõlas ringmajanduse eesmärkidega; TERVITAB komisjoni kavatsust tugevdada õigust toote parandamisele, et kaupu saaks süstemaatilisemalt ja lihtsamalt parandada ka pärast garantiiaja lõppemist ning teha seda sellise hinnaga ja aja jooksul, mis on mõlemad tarbija jaoks mõistlikud;

12. RÕHUTAB vajadust tagada tarbijatele usaldusväärne, ohutu ja õiglane digitaalne keskkond, milleks kasutatakse asjakohast poliitikat, tulevikukindlat seadusandlust ning jõustamissuutlikkust ja -vahendeid, millega võetakse arvesse digitaalajastu põhjustatavaid väljakutseid, võimaldatakse innovatsiooni, et pakkuda keskkonnahoidlikke ja ohutumaid kaupu ja teenuseid, ning tagatakse samaväärne tarbijakaitse tase nii internetis kui ka väljaspool seda;
13. TOETAB komisjoni kavatsust vaadata läbi üldise tooteohutuse direktiiv,¹² et luua võrdsed võimalused internetis ja mujal pakutavate toodete ohutuse tagamiseks, parandades tagasinõudmise, jõustamise ja jälgitavuse süsteeme, et tagada kõigi ühtsele turule lastud toodete ohutus;
14. RÕHUTAB, kui oluline on digiplatvormide jaoks luua selge kohustuste ja vastutuse raamistik, sealhulgas võtta asjakohaseid meetmeid, et tõhusalt käsitleda pettusele suunatud, ebaausaid ja eksitavaid kaubandustavasid ning nõuetele mittevastavate ja ohtlike kaupade ja teenuste müüki digiplatvormide kaudu; TERVITAB ja INNUSTAB sellega seoses korrapärast dialoogi komisjoni ja kõnealuste platvormide vahel;
15. RÕHUTAB, et tarbijakaitset käsitlev ELi õigus ja digitaalseid turge käsitlev ELi õigus peavad olema sidusad ning selge koostoimega võttes eelkõige arvesse kavandatavat digiteenuste õigusakti¹³ ja kavandatavat digitaalsete turgude õigusakti,¹⁴ et kehtestada tarbijakaitse kõrge tase seoses tarbijaõiguste, kaupade ja teenuste kättesaadavuse, sealhulgas piiriülese kättesaadavuse, läbipaistvuse, vastutuse ja turvalise digikeskkonnaga ning selgitada ja tugevdada digivahendajate, eelkõige digiplatvormide vastutust;

¹² Direktiiv 2001/95.

¹³ Dok 14124/20 + ADD 1–3 + REV 1.

¹⁴ Dok 14172/20 + ADD 1–4.

16. INNUSTAB muutma ebaausate kaubandustavade direktiivi¹⁵ ja tarbijaõiguste direktiivi¹⁶ rakendamise ja kohaldamise suuniseid, et selgitada nende kohaldamist uute kaubandustavade suhtes, eelkõige digitaalmajanduses ja sotsiaalmeedias; TERVITAB komisjoni kavatsust võtta kasutusele uuenduslike e-vahendite kogum, mis peaks toetama asjaomaseid organeid, nagu riigi ametiasutusi ja tarbijaorganisatsioone, ebaseaduslike internetipõhiste kaubandustavade tuvastamisel;
17. TOETAB KINDLALT komisjoni lähenemisviisi tarbijate konkreetsete vajadustega tegelemisel, võttes arvesse tarbijate haavatavust, tagamaks et kedagi ei jäeta kõrvale; TOONITAB vajadust edendada kaasavaid teadlikkuse tõstmise kampaaniaid ja kohaliku tasandi nõustamist, et tugevdada tarbijakaitset internetis ja mujal; RÕHUTAB, kui oluline on toetada võlanõustamisteenuseid ja ennetavat finantsnõustamist ning kaaluda leevendamismehhanisme;
18. TOONITAB, et jaefinantsteenuste dünaamiline ja kiire muutumine, mis teeb tarbijatele kättesaadavaks uued digitaalsed kanalid ja tooted, nõuab tarbijate huvide kaitsmiseks seadusandlikke ja käitumuslikke lähenemisviise; RÕHUTAB vajadust tugevdada selliste haavatavate tarbijate kaitset, kes vajavad krediiti oluliste kaupade ja teenuste ostmiseks, nagu tervishoid, haridus ja kommunaalteenused;
19. TOETAB komisjoni kavatsust muuta tarbijakrediidi direktiivi¹⁷ ja tarbijatele suunatud finantsteenuste kaugturstuse direktiivi,¹⁸ eelkõige eesmärgiga tugevdada tarbijakaitset, rakendades erimeetmeid, millega takistatakse väärinfo edastamist tarbijatele ning tarbijate liigset võlakoormust ja sotsiaalset tõrjutust, näiteks täpsustades krediidivõimelisuse nõudeid; INNUSTAB komisjoni uurima, kuidas kaitsta tarbijaid ülemäärasesse võlgnevusse sattumise eest, kui nad võtavad teatavat liiki laenusid; RÕHUTAB, et tarbijad peavad saama selgesõnalise, vajaliku ja asjakohase lepinguelse teabe, et teha teadlikke valikuid, kuid samal ajal tuleb vältida teabe üleküllust;

¹⁵ Direktiiv 2005/29.

¹⁶ Direktiiv 2011/83.

¹⁷ Direktiiv 2008/48.

¹⁸ Direktiiv 2002/65.

20. RÕHUTAB, et kodanikuühiskond, eelkõige tarbijaorganisatsioonid ja ettevõtjate esindajad etendavad koos riigi ametiasutustega olulist rolli tarbijakaitsepoliitika kujundamisel, seades eesmärgiks vastastikku kasuliku suhte, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega, ning tagades laiemat osalemist tarbijakaitse kujundamises ja rakendamises ELi ja riiklikul tasandil; RÕHUTAB vajadust täielikult ära kasutada tarbijaorganisatsioonide potentsiaali, et paremini kaitsta tarbijate kollektiivseid huve ja võidelda tarbijakahju laialt levinud riskidega;
21. TOONITAB tõhusa jõustamisalase koostöö korra ja asjakohaste õiguskaitsemehhanismide tähtsust, et võimaldada tarbijatel teha ühtsel turul tehinguid, sealhulgas piiriüleseid tehinguid, ilma takistusteta ja usalduse õhkkonnas;
22. KUTSUB ÜLES aktiivselt osalema tarbijakaitsealase koostöö võrgustikus,¹⁹ tõhusates vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismides, mille hulka kuulub ka internetipõhine vaidluste lahendamise platvorm, ning jätkuvalt toetama Euroopa tarbijakeskuste võrgustikku;
23. KUTSUB ÜLES jõuliselt ja tõhusalt jõustama ELi tarbijakaitse norme, et tagada tarbijate usaldus, ja tõkestama mitmesuguseid diskrimineerivaid tavasid, mis piiravad tarbijate valikuvõimalust ning kaupade ja teenuste kättesaadavust;
24. KUTSUB ÜLES nõuetekohaselt jõustama hiljuti vastu võetud ELi tarbijakaitse norme, nagu kaupade müügilepingute direktiiv,²⁰ digisisu üleandmise ja digiteenuste osutamise lepingute direktiiv,²¹ tarbijakaitse normide parema täitmise ja ajakohastamise direktiiv²² ning esindushagide direktiiv,²³ mis toetavad ühtse turu nõuetekohast toimimist;
25. KUTSUB ÜLES arendama tõhusat koostööd kolmandate riikidega, et tagada ühtsel turul toodete ohutu turule laskmine ning tarbijate juurdepääs internetis ja mujal müüdavatele ohututele toodetele;

¹⁹ Loodud määrusega (EL) 2017/2394.

²⁰ Direktiiv 2019/771.

²¹ Direktiiv 2019/770.

²² Direktiiv 2019/2161.

²³ Direktiiv 2020/1828.

26. KUTSUB komisjoni ÜLES esitama tehisintellekti käsitlevad konkreetsed ettepanekud, mis järgivad riskipõhist ja proportsionaalset lähenemisviisi ning tagavad tarbijakaitse kõrge taseme, seades eesmärgiks läbipaistvuse, vastutuse, arusaadavuse ja kontrollitavuse ning ohutuse; PALUB LUUA mehhanismid, millega tagatakse tõhus jõustamine pädevate asutuste poolt ning nõuetekohased meetmed algoritmisüsteemide turvaliseks, usaldusväärseks ja eetiliseks kasutamiseks, võttes arvesse riiklikke strateegiaid; TOETAB seda, et komisjon keskendub selles konkreetsetes kontekstis põhiõiguste kaitsmisele, näiteks diskrimineerimiskeelu põhimõttele;
27. KUTSUB ÜLES tegema laiaulatuslikku ja tõhusat koostööd riigi ametiasutuste ja kõigi tarbijakaitse sidusrühmade, sealhulgas kodanikuühiskonna vahel ning riiklike ja Euroopa tarbijaorganisatsioonide ja komisjoni vahel; KINNITAB tarbijaorganisatsioonide olulist rolli ja nende põhiülesandeid tarbijate erivajaduste nõustamisel, toetamisel ja kaitsmisel ning nende huvide kaitsmisel, sealhulgas standardimisprotsessi kaudu, et saavutada tasakaalustatum sotsiaalne turumajandus;
28. TOETAB komisjoni kavatsust luua uus juhtimissüsteem uue tarbijakaitse tegevuskava rakendamise juhtimiseks, kaasates liikmesriigid ja kõik muud asjaomased sidusrühmad igaaastasesse tsükklisse; TERVITAB uue tarbijapoliitika nõuanderühma loomist, mis koondab kodanikuühiskonda, sealhulgas tarbijaorganisatsioone, tööstust ja akadeemilisi ringkondi; JÄÄB OOTAMA 2021. aasta uut tarbijatingimuste tulemustabelit, mis tagab uue tarbijakaitse tegevuskava parema juhtimise;
29. TUNNISTAB vajadust eraldada vajalikud vahendid uue tarbijakaitse tegevuskava ja riikliku tarbijapoliitika rakendamiseks, eelkõige 2021.–2027. aasta ühtse turu programmi, eelkõige selle tarbijaeesmärgi kaudu;
30. KUTSUB kõiki osapooli ÜLES tegema tõhusat koostööd, et tagada uue tarbijakaitse tegevuskava kiire rakendamine ja tõhus järelevalve ning vajaduse korral korrapäraselt kaaluda, kuidas seda uute asjaolude ja vajadustega kohandada.